

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2011/2023
20.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мира Аћимовић, адвокат из ..., против тужене Београдске академије пословних и уметничких студија са седиштем у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради утврђења, поништаја, враћања на рад и исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3052/21 од 25.03.2022. године, у седници већа одржаној дана 20.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3052/21 од 25.03.2022. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3442/17 од 10.11.2020. године, ставом првим изреке, одбачена је тужба у делу којим је тражено да се утврди да су уговор о раду број .. од 06.10.2015. године и уговор о раду број .. од 03.10.2016. године, закључени између тужиоца и тужене, као правног следбеника Београдске пословне школе – Висока школа струковних студија Београд, ништави. Ставом другим изреке, одбачена је тужба у делу којим је тражено да се утврди да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код тужене уговором о раду број .. од 10.02.2012. године на радном месту сарадник за ..., почев од 09.02.2012. године. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тражено да се утврди да код тужене и даље траје радни однос тужиоца на неодређено време који је засновао уговором о раду број .. од 10.02.2012. године на радном месту сарадника за ... код њеног правног претходника. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се поништи решење тужене, као правног следбеника Београдске пословне школе – Високе школе струковних студија Београд број .. од 02.10.2017. године. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да га врати на рад, на радно место сарадника за Ставом шестим

изреке, одбачена је тужба у делу којим је тражено да се утврди да је споразум о повраћају дуга за службено путовање .. од 03.10.2016. године између тужиоца и тужене без правне важности. Ставом седмим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се тужена обавезе да тужиоцу врати укупан износ од 264.100,00 динара, са законском затезном каматом на износе и на начин како је то одређено у том ставу изреке. Ставом осмим изреке, тужилац је обавезан да туженој на име парничних трошкова исплати износ од 157.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3052/21 од 25.03.2022. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и првостепена пресуда потврђена. Одбијени су захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и битне повреде одредаба парничног поступка, уз указивање да постоји потреба да се размотре правна питања од општег интереса и правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе.

Тужена је благовремено поднела одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредби члана 408. у вези члана 441. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), Врховни суд је оценио да је ревизија у овом спору, са кумулативно постављеним захтевима везаним за заснивање, постојање и престанак радног односа дозвољена, али неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. По одредбама члана 407. ЗПП у предметној парници пресуда се не може побијати због непотпуно и неправилно утврђеног чињеничног стања, пошто је првостепена пресуда потврђена.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код тужене на неодређено време, на основу закљученог уговора о раду дана 10.02.2012. године на радном месту сарадник за На основу инспекцијског надзора и наложених мера, везаних за законом искључену могућност запошљавања стручних сарадника на неодређено време, тужена је предложила и тужилац прихватио закључење уговора о раду на одређено време. Први уговор закључен је дана 06.10.2015. године за временски период од 02.10.2015. године до 30.09.2016. године, а други уговор дана 03.10.2016. године за временски период од 01.10.2016. године до 30.09.2017. године на истом радном месту. Решењем тужене од 02.10.2017. године тужиоцу је констатован престанак радног односа са даном 30.09.2017. године, због истека времена за које је закључен уговор о раду. У току трајања радног односа тужилац је упућен на службено путовање дана 10.06.2012. године, као стручни сарадник у Савет тужене је одлуком од 17.07.2014. године обавезао тужиоца да врати дневнице, након утврђења да тужилац није имао оправдан разлог за путовање у Тужилац по овој обавези није поступио две године, а дана 03.10.2016. године између парничних странака закључен је споразум по коме је он преузео обавезу да обавезу испуни у осам месечних рата. По овом основу

тузилац је туженој исплатио износ од укупно 264.100,00 динара, чији повраћај са законском затезном каматом од времена исплате појединачних износа захтева.

Са полазиштем на овако утврђене чињенице, првостепени суд одбацује као неблаговремену тужбу у делу захтева за утврђење ништавости уговора о раду на одређено време од 06.10.2015. године и 03.10.2016. године, пошто је у време подношења тужбе 01.12.2017. године истекао рок од 60 дана прописан одредбом члана 195. став 1. Закона о раду у односу на последњи дан радног односа 30.09.2017. године. Првостепени суд налази да тужиоцу за део захтева којим тражи утврђење да је засновао радни однос на неодређено време почев од 09.02.2012. године, недостаје правни интерес, пошто је тај правни однос био регулисан уговором од 09.02.2012. године, па тужбу и у том делу одбацује. Одбацује тужбу у делу захтева за утврђење да је споразум о враћању дуга за службено путовање од 03.10.2016. године без правне важности, пошто је чињенично овај захтев заснован на манама воље, а у време подношења тужбе протекао преклузивни субјективни рок из члана 117. став 1. Закона о облигационим односима у коме се може захтевати судска заштита. Одлуку о неоснованости преосталог дела постављеног тужбеног захтева суд заснива на чињеници да су уговори на одређено време резултат поступања странака по законском ограничењу из члана 71. став 1. Закона о високом образовању. По овој одредби, високошколска установа бира у звање сарадник у настави на студијама првог степена, студента мастер академских или специјалистичких студија, које студије првог степена је завршио са укупном просечном оценом од најмање 8, при чему се ставом 4. тог члана прописује да се са лицем закључује уговор о раду на период од годину дана уз могућност продужења уговора за још једну годину у току трајања студија, а најдуже до краја године у којој се студије завршавају. Тужилац је незаконито засновао радни однос на неодређено време код тужене уговором од 09.02.2012. године, а закључење спорних уговора на одређено време резултат је усаглашавања обавезе тужене да радноправни статус тужиоца усагласи са законским ограничењем. Као последица чињенице да је тужиоцу истекао радни однос по другом закљученом уговору о раду на одређено време, одлука о престанку радног односа тужене од 02.10.2017. године неосновано се побија, пошто је донета у складу са одредбом члана 175. став 1. тачка 1. Закона о раду, по коме радни однос престаје истеком рока на који је заснован. Тужилац је износ од 264.100,00 динара, чији повраћај тражи, исплатио на основу закљученог споразума са туженом. Пошто је овај споразум пуноважан, неосновано се захтева исплата враћеног износа који је неосновано примљен приликом путовања у

Другостепени суд у свему подржава материјалноправне разлоге, на којима је заснована првостепена пресуда, оцењујући да су странке сагласношћу воља закључиле уговоре о раду на одређено време, па како су ови уговори заменили ранији уговор о раду по коме је тужилац засновао радни однос на неодређено време дана 10.02.2012. године, не постоје услови за измену радноправног статуса тужиоца одлуком суда. По оцени другостепеног суда, чак да је тужилац и наставио да ради код тужене пет дана по истеку уговора о раду на одређено време, тужилац не би могао остварити преображај радног односа у радни однос на неодређено време из разлога што се према Закону о високом образовању радни однос у високошколским установама заснива путем конкурса, па могућност преображаја у таквој радној средини није могућ.

Неосновано тужилац ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Нижестепени судови су на основу меродавних законских одредби правилно закључили да је тужилац преклудирао у праву на судску заштиту у погледу побијања пуноважности закључених уговора о раду на одређено време и пуноважности споразума о враћању дуга од 03.10.2016. године. Уговори о раду на одређено време, супротно становишту ревизије, у утврђеним околностима нису закључени као резултат злоупотребе права послодавца, већ су напротив, последица усаглашавања радноправног статуса тужиоца са законским ограничењем везаним за радно ангажовање сарадника у настави. Код тужиоца је без сумње постојала свест о чињеници да уговор о раду који је закључио са туженом дана 10.02.2012. године нема основа у законској регулативи, што је разлог закључења спорна два уговора на одређено време и даљег радног ангажовања тужиоца код тужене на радном месту стручног сарадника до времена које је предвиђено као законски максимум. Врховни суд прихвата начин рачунања рокова и закључак о непостојању процесних претпоставки за одлучивање о делу захтева за утврђење да су уговори о раду на одређено време, као и споразум о повраћају дуга за службено путовање ништави, односно без правне важности у смислу одредбе члана 294. став 1. тачка 2. ЗПП. Правилно је одбачена тужба и у делу за утврђење да је тужилац засновао радни однос на неодређено време због непостојања правног интереса, у смислу члана 294. став 1. тачка 6. ЗПП. Пошто је радни однос тужиоца код тужене престао истеком времена за које је закључен уговор о раду, правилно је од стране нижестепених судова оцењена као законита и одлука о престанку радног односа, те одлука о делу захтева за реинтеграцију тужиоца у радни однос и исплату износа који свој основ има у закљученом пуноважном споразуму између странака.

Наводи ревизије суштински су сведени на побијање правилности утврђења релевантних чињеница, због чега се ревизија не може изјавити у конкретном случају .

По одредби члана 192. став 1. ЗПП, суд је везан чињеницама на којима тужилац заснива захтев, па када је тужилац на манама воље засновао захтев за утврђење ништавости споразума о повраћају дуга, не могу се прихватити ни наводи ревизије да је одлука суда требала да буде заснована на члану 110. Закона о облигационим односима, по коме се право на истицање ништавости не гаси.

Наводи ревизије којима се понављају жалбени разлози, а о којима се другостепени суд потпуно и правилно изјаснио приликом одлучивања, по одредби члана 414. став 2. ЗПП не захтевају детаљно образложење Врховног суда.

Правилно је одлучено и о парничним трошковима на основу одредби чланова 165. став 2, 153. став 1. и 154. ЗПП.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**